

Geoinformációs tudásmenedzsment

A Nemzeti Közszerológáti Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Múveleti Támogató Tanszéke és a Magyar Hadtudományi Társaság Geoinformációs Szakosztálya 2014. június 20-án sikeres konferenciát rendezett meg *Geoinformációs tudásmenedzsment* címmel.¹ Úgy vélem, hogy a konferencia címével is ki akarta fejezni a változást, amely a tudás átadói és leendő alkalmazói között egyre inkább tetten érhető az utóbbi évtizedben. Az információs technológiák (IT) gyakorlatilag „kattintás-közelségbe” hozták a legbonyolultabb alkalmazásokat is.

* * *

Ha azt halljuk egy kerékpáros sportközvetítés során a kommentátortól, hogy a GPS nem mindig pontosan adja meg a megtett kilométereket, élhetünk a gyanúperrel, hogy a riporter nincs tisztában a három betű igazi értelmével. Nyilván nem is fontos, hogy ismerje, neki másfajta ismereteket kell közvetítenie. Mégis, felmerül a gondolat, hogy bonyolult világunkban a tudásszintek lépcsőit hogyan lehet definiálni, kiindulva az úgynevezett általános műveltség ismeretszintjétől.

Nagyon sokszor halljuk, hogy a felsőoktatásban sem szükséges mélyebb elméleti ismereteket szerezni, mert az IT-alkalmazásokkal ezeket a fáradságos lépcsőfokokat nyugodtan át lehet ugrani. A *tudásmenedzsment* fogalmilag pontosan ezeket a lépcsőfokokat próbálja meghatározni amikor a MIT, a HOGYAN és MENNYIT, illetve a KINEK kérdéseit veti fel. A fogalom kifejtésének egyre nagyobb irodalma is van.

* * *

Számomra a konferencia azt bizonyította, hogy az elméleti alapokra épített elemző gondolkodás, a tudományos igényesség és a gyakorlati alkalmazások együttese képezi azt a menedzsmentet, amellyel egy szakterületet művelni kell és érdemes, ugyanakkor az *egyetem* oktatási portfóliójában nagyobb súlyt kellene kapnia.

A konferenciaszervezők munkájának értékét mutatta, hogy a szakmai-tudományos rendezvényt prof. dr. Kovács László ezredes, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

1 A rendezvény az ÁROP 2.2.21-2013-2013-0001 számú *Tudásalapú közszolgálati előmenetel támogatása* című projekt keretében valósult meg.
(Lásd: <http://hhk.uni-nke.hu/hirek/2014/06/26/geoinformacios-tudasmenedzsment-konferencia>)

tudományos és nemzetközi dékánhelyettese, valamint Tóth László ezredes, az MH Geoinformációs Szolgálat szolgálatfőnöke nyitotta meg.

Mint a tanszék korábbi – ma már nyugdíjas – oktatója, egyben az MHTT Geoinformációs szakosztály tagja nagy örömmel vettem részt konferencián, amely a három szekció kínálatával később az előadások közötti választást alaposan megnehezítette. A plenáris előadások két előadójának személye is reprezentálta számomra azt a jó kapcsolatot, amely a tanszék és a polgári szakma képviselői között továbbra is változatlanul fennáll.

Oláh Attila az ESRI Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója egy igen érdekes témát hozott. Előadásának címe: *Civil felderítés, vagy ipari kémkedés? Avagy tanulhatunk-e az üzleti szférától?* Oláh Attila szerint a helyzetalapú elemzések új utat mutatnak az üzleti életben is. A web pásztázása során azonosítani lehet a környező helyi vállalkozásokat, és térinformatikai szempontból olyan releváns, geokódolt információkat lehet gyűjteni, amelyek további üzleti célú elemzések forrását képezik és – nem mellékesen – a profitra is jótékonyan hatnak.

Az ESRI Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója előadása végén értékes felajánlást tett a hazai felsőoktatási intézmények számára. Elsőként a hazai felsőoktatási intézmények közül Nemzeti Közszerződési Egyetem hallgatói és oktatói számára – már 2014 szeptemberétől – biztosítanak egy napos képzési lehetőséget arra, hogy az ArcGIS térinformatikai platform alapjait valós alkalmazási környezetben ismerhesék meg az ESRI magyarországi képviseletén szervezett felkészítésen.

Dr. Zboray Zoltán, a FÖMI Távérzékelési és Kozmikus Geodéziai Igazgatóság igazgatója új távérzékelési technológiákról beszélt, amelyek egyre inkább a térinformatikai adatok hiteles forrásának tekinthetők. Ezek között sorolta a jelenleg az egyik legjobbnak tekinthető, félméteres terepi felbontású WorldView-2 képeket is. A nagy állami projektek mellett ezért van jelentősége a gyors képi információt adó felvételezéseknek mind a katasztrófavédelem, mind a katonai felderítés vonatkozásában.

* * *

A plenáris előadásokat három szekció követte, amelyek előadásai közül csak néhányra van módom – a személyes élmény kapcsán – reflektálni. (A szervezők szándéka szerint a konferencia előadásai gyűjteményes formában még a 2014. év végéig hozzáférhetők lesznek.)

Katonaföldrajzi szekció

A szekció előadásai döntően a XX–XXI. század válságövezeteivel foglalkoztak. Az előadók a politikai, gazdasági és a – napjainkban egyre nagyobb szerepet játszó – ideológiai konfliktusokat katonaföldrajzi elemzésekkel árnyalták. Az, hogy a NATO békeketeremtési, illetve béke-kikényszerítési feladatainak végrehajtása is egyre problematikusabbak, valamint, hogy a konfliktusok kezelése során újabb és újabb válságok alakulnak ki, azt Takács Attila ezredes *A Líbia elleni NATO Operation Unified Protector művelet tapasztalatai* című előadása is illusztrálta.

A szekcióban doktorandusz-hallgatók előadásai bizonyították számomra, hogy a történelem, politikatörténet, továbbá a katonaföldrajz és annak térinformatikai

szemléletű megközelítése az ismereteket – egymásra épülő, egymást kiegészítő rétegeket alkotva – mennyire komplex elemzésre ad lehetőséget. Itt érdemes megemlíteni Tóth Lászlónak, az NKE doktoranduszának *Fragmentációs folyamatok Szíriában az ókortól napjainkig* című előadását.² Tóth László Szíria mai tragédiáját nemcsak történelmi távlatokba helyezte, hanem a bemutatott digitális térképekkel folyamatában is láttatta azokat a változásokat, amelyekkel még szemléletesebbé tette előadását.

Hasonlóan forró témával foglalkozott előadásában Gerencsér Árpád, az NKE doktorandusza is, aki *A Kaukázusi Emirátus* címmel a nemzetközi (gyakorlatilag ellenőrizetlen) feketekereskedelem, valamint a szervezett bűnözés és az ehhez kapcsolódó terrorizmus mai történéseit és viszonyait mutatta be. Magyarország valódi jogállami státuszához és az államigazgatás egyre átláthatóbb működéséhez szokott hallgatóság jogos aggodalommal hallgatta a földrajzilag viszonylagos közelségben lévő térségről szóló tényeket és adatokat az óriási korrupcióról, a politikai instabilitás miatt szabadon tevékenykedő szervezett bűnözői csoportok tevékenységéről.

A XXI. század egy újabb – és a békés polgárok által nem várt és nem kívánt – konfliktusáról szól Noszkó János alezredes *A nemlineáris háború – Ukrajna* című előadása, aki a fejlett világban zajló politikai szembenállás sajátos és újszerű formájával foglalkozott. Nevezetesen azzal, hogy a gazdasági összefonódás által kialakult kölcsönös függések bonyolult viszonyait hogyan lehet politikai tőkévé változtatni. Az előadó szerint nem szükséges még az úgynevezett gázcsapot sem elzárni, ahhoz, hogy a nagyhatalmi politika folytatója (jelen esetben Oroszország) újra kiterjessze befolyását a korábbi Szovjetunió által birtokolt területekre és országokra, mégpedig a kölcsönös gazdasági függés kényszereit kihasználva. Oroszország tudatában van annak, hogy a nyugati gazdasági szereplőinek fontos az együttműködés fenntartása a globális pénzügyi rendszerbe integrált posztszovjet térség gazdaságával.

Térképészeti és térinformatikai szekció

(Ebben a szekcióban is két előadást sikerült meghallgatnom.) A térképészet és a térinformatika tudományterületek multidiszciplináris jellege közismert. Ebből a szempontból volt nagyon érdekes dr. Török Zsolt Győző³ történelmi kutatásait bemutató előadás, a haditérképészet kezdeteiről. Az előadó elmondta, hogy ha a régi korok térképeit modern módszerekkel vizsgálják, az sok mindent elárul elődeink életéről is. Mai szemmel is is tiszteletre és csodálatra méltó eredmény volt az, hogy Magyarországon a XVI. század közepére kialakított végvári vonal 150 éven át akadályozta meg az oszmán birodalom további terjeszkedését. Az előadó beszélt azokról az új – számítógépes elemzésekkel végzett – vizsgálatokról, és kísérletekről, amelynek keretében a Google Maps adatait helyezik rá a több száz éves régi, digitalizált térképekre.

2 Megjegyzendő, hogy az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpontban is folyamatos elemzésekkel követik a válságövezetekben folyó történéseket, így a szíriai tragédiát is. (l. Csiki Tamás és Gazdik Gyula kutatásai. [http://nit.uni-nke.hu/downloads/Elemzesek/2012/SVKK_Elemzesek_2012_17.pdf])

3 Az ELTE Informatikai Kar egyetemi docense.

Utóbbiak egymásra illesztésével pedig arra következtethetnek a kutatók, hogy vajon felhasználták-e egymás munkáit elődeink egy-egy új atlasz megalkotásakor.

Dr. Für Gáspár alezredes a katonai kiképzésben, napi gyakorlatban oly fontos tereptani ismeretekkel foglalkozott *A katonai tereptan fogalomrendszerének hazai fejlődése napjainkig* című előadásában. A tereptan, mint a valóság 1:1-ben történő értelmezése, értékelése, majd annak digitális térképeken történő elemzése a geoinformatikai tudás előszobája. A fogalomrendszer korszerűsítése ezért fontos feladat hangsúlyozta az előadó.

* * *

Végezetül és összefoglalva a szerzett tapasztalatokat, a konferenciákat az előadók személyes megszólalásai, véleménye teszik számomra értékessé. Pályafutásom során – gondolva itt a tudásmenedzsment témájára is – sokszor láttam, hogy szakmai jártasság, szakértői tudás, kreativitás és értékes munkakapcsolatok mennyire semmivé válnak, ha mindezek birtokosa, a dolgozó elhagyja az intézményt. Ezért kimondható, hogy hatványozottan fontos a tudás rögzítése, kodifikálása, elérhetővé tétele és megosztása, végeredményben a szellemi tőke jobb hasznosítása és védelme.

Szabóné Szalánczi Erika